

Ovo je pregled DELA TEKSTA rada na temu "Protokoli plaćanja elektronskim novcem". Rad ima 17 strana. Ovde je prikazano oko 500 reči izdvojenih iz rada.

Napomena: Rad koji dobijate na e-mail ne izgleda ovako, ovo je samo DEO TEKSTA izvučen iz rada, da bi se video stil pisanja. Radovi koje dobijate na e-mail su uređeni (formatirani) po svim standardima. U tekstu ispod su namerno izostavljeni pojedini segmenti.

Ako tekst koji se nalazi ispod nije čitljiv (sadrži kukice, znakove pitanja ili nečitljive karaktere), molimo Vas, prijavite to ovde.

Uputstvo o načinu preuzimanja rada možete pročitati ovde.

Uvod

Razvoj novih tehnologija i Internet-a unosi mnogo pozitivnih promjena u svakodnevni život ljudi. Jedna od njih je i elektroničko poslovanje (obavljanje finansijskih transakcija razmjenu informacija elektroničkim putem). Takva vrsta poslovanja ima dosta prednosti u odnosu na klasično poslovanje jer je jednostavnije, zahtjeva manje troškova i potreban je vrlo mali vremenski period za obavljanje određenih akcija. Osnovne karakteristike koje jedan sustav za elektroničko plaćanje mora imati su svakako sigurnost i učinkovitost. Izrastanje Internet-a kao globalne informacijske mreže i medija kojim će se obavljati najveći dio transakcija samo dodatno stavlja naglasak na pitanje sigurnosti i pouzdanosti takvog sustava. Metode i postupci koji se koriste u svrhu ostvarivanja tih karakteristika su šifriranje podataka (zaštita podataka) i elektroničko potpisivanje podataka (autentičnost podataka).

Korištenje Internet-a, javne telekomunikacijske (informacijske) infrastrukture koja nije pod kontrolom finansijskih institucija (za razliku od zatvorenih finansijskih sustava kao što je SWIFT [3]), za obavljanje transakcija u elektroničkom poslovanju, zahtjeva određena sigurnosna svojstva koja sustav elektroničkog plaćanja mora imati:

Privatnost - pri prenošenju poruke elektroničkim putem, lako je moguće da ju pročita neka treća, neovlaštena osoba, stoga sustav mora zaštititi poruku od neovlaštenog čitanja (što je naročito bitno kod prenošenja osjetljivih informacija kao što je slučaj kod brojeva kreditnih kartica)

Identifikacija korisnika - pri elektroničkom plaćanju nema fizičkog i vizualnog kontakta između strana u transakciji, stoga sustav mora posjedovati mehanizme koji jamče stvarni identitet osoba u transakciji, kako bi se izbjegla mogućnost lažnog predstavljanja

Integritet poruka - osim neovlaštenog čitanja, poruka može biti presretnuta i izmijenjena, te interpretirana kao autentična na strani primaoca, stoga sustav mora onemogućiti promjenu poruke ili prepoznavati njenu neautentičnost

Nemogućnost opovrgavanja obavljene transakcije - jednom već obavljeno plaćanje kupac ne može opovrgnuti tvrdeći da je netko drugi umjesto njega izvršio narudžbu, jer identitet kupca i autentičnost naloga jasno trebaju definirati osobu koja je izdala narudžbu i platila

Zadnja tri svojstva grupno se nazivaju autentičnost. Jedan od načina ostvarivanja elektroničkog oblika plaćanja je elektronički novac, odnosno elektronička gotovina, koji nalikuju normalnom plaćanju gotovinom.

Osnovni protokol elektroničkog plaćanja

Elektroničko plaćanje se odvija korištenjem elektroničkog tokena (paket informacija) kojeg izdaje treća strana. Niti kupac, niti trgovac ne izdaju token kojim se obavlja plaćanje, već oboje prihvaćaju token izdan od treće strane (banke, organizacije, države) kao valjano platežno sredstvo. Medij na kojemu su tokeni pohranjeni naziva se kartica. Kartica ne mora biti fizičkog oblika kartice (npr. SmartCard [7]), već njenu ulogu može preuzeti i radna memorija ili čvrsti disk računala. Osnovni protokol se sastoji od tri koraka:

1. podizanje novca iz banke (withdrawal)
2. plaćanje (payment)
3. polaganje novca u banku (deposit)

S obzirom na oblik veze između banke i trgovca, ovaj protokol se može ostvariti kao on-line ili off-line. On-line plaćanje podrazumijeva postojanje stalne komunikacijske veze između trgovca i banke, te se provjera valjanosti novčanice obavlja prije isporučivanja plaćene robe (na ovaj način se obavlja kupovina putem kreditnih kartica) dok off-line plaćanje podrazumijeva povremenu vezu između trgovca i banke, te se valjanost novčanice obavlja naknadno, nakon isporučene robe (na ovaj način se obavlja kupovina putem čekova). Pri obavljanju transakcije, banka pohranjuje serijski broj elektroničke novčanice u svoju bazu podataka kako bi se izbjeglo višestruko korištenje iste novčanice. On-line sustavi omogućavaju jednostavno i trenutno otkrivanje višestrukog korištenja iste novčanice za vrijeme transakcije dok se kod off-line sustava ta detekcija odvija nakon transakcije. Zato su napravljeni mehanizmi otkrivanja identiteta osobe koja je upotrijebila višestruko upotrijebljenu elektroničku novčanicu.

...

-----OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU.-----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com